

نمایشنامه آراز

کریم عظیمی ججین

آدمها

بختور بیگ

آیاز

آراز

صحنه:

(اردیبهیل سال ۱۳۲۳- اتاقي در خانه بختور بیگ. ته صحنه روی چارپایه ای قلیانی وجود دارد. تفنگی بر روی دیوار نصب شده است، اجاقی دیواری و پنجره ای سمت راست و دری سمت چپ. بختور بیگ کنار اجاق نشسته و بفکر فرو رفته است. صدای در).

بختور: کیمدی؟

آیاز: منم آیاز

بختور: گل ایچری... قاپونی اورت

آیاز: یامان کولکدی... چيله اوزون گورستدی..... سویوق آدامین یدی قاتینا کئچی

بختور: ایگید همیشه سویوقا، کوله گه گلر. اونی گوردون؟

آیاز: بله بیگ

بختور: / با اشاره / هوم؟

آیاز: بیر قورد کیمین یاتمشدی

بختور: سوزی یتیردین؟

آیاز: دئدی گلنده، گنجه یارسی گلجک. بیر قورد کیمی اولیاجاق

بختور: ایره لی گه، یاخشی، آراز نه ایلییردی؟

آیاز: بیر آج قورد کیمی گیزله نمیشدی، نئچه واقتیدی اونی گورمیدوم. شاهلار سایاقي اوزی چون یوخو گورور. او همیشه بوجوردی، سیلدرملار

قایاسی. تایالار یاتیم یثری دیر.

بختور: چیراغی چک ایره لی

آیاز: مندن سوروشدی نه اولوب کی بختور بیگ ایستی بو گنجه منی گورسون؟

بختور: سن ندئدیین؟... آیاز سنکی ییلورسن نیه؟

آیاز: دوزون ایسته سون منکی گنجه گوندوز سنه یولداشام، آخشامدان بری ایشلروندن بانشی آچمیرام، آخشام چاغیندا کی سن گئتدون نارین قلعه

هرایشون عوض اولوب، عینی آراز کی بیردن بیره عوض اولدی

بختور: دوز دیورسن

آیاز: اولمیا بوتزه گلن مامورسنه بیر سوز دیوب؟

بختور: منلن چوخ دانیشدی

آیاز: هر نه اوره گی ایستیر دسین... کیمین اوره گی واردی بیزدن اونا بیر سوز آپارا؟

بختور: بو مامور قباقکی مامورلارنیان فرقی وار. ایشینده چوخ دوزدی

آیاز: قباقکی ماموردا بوجوریدی.

بختور: اما بو بیرسی چوخ برینی یوغوندی.

آياز: هرايش اوره گي ايسټير گورسون.
 بختور: يوخ، بوگونلر گر ك چوخ گوزده قولاق دا اولاق.
 آياز: بختور بيگ اولميا گننه تزه بير فيكرون واردى؟
 بختور: دوزدى آياز
 آياز: بيور گوره ك
 بختور: هر كس آرازين گيزلنديگي يثرين لوورسه، دولت ۵ يوز تومن پول وره جك
 آياز: ۵ يوز تومن...؟
 بختور: آرازين لووثرمه گي ۵ يوز ديه ردی
 آياز: آراز نه باهالى قورددى؟
 بختور: اونى دو تماق ائچون ياخشى فيكر ايليوب لر
 آياز: ايكي دانگ يزون قيمتى
 بختور: بير كندون ايليگ بوغدا سينون بولى
 آياز: ياخشيدى كى آرازين بيله قيمتى چوخا لیب
 بختور: نئجه؟!
 آياز: اونى آدتيق قودوزا لير
 بختور: آخشام چاغى آرازين عكسين اعلا نيه لرده دام دئوارا ياپيشدير ديلار
 آياز: گوزومونده گوره م اينانمارام.
 بختور: تزه مامور ايشينده چوخ دوغرو دى!
 آياز: بوسوزلرى ديمگ ائچون سنى چاغير ميشدى؟!
 بختور: منيلن چوخ دانشيدى
 آياز: نه دئدى؟
 بختور: منه دئدى كى هر نئى بيلير
 آياز: نئى بيلير؟
 بختور: منه دئدى؛ بيلير كى بو نئجه واقتيدا آرازى من گيزلتميشم
 آياز: ايسټى ميش سندن سوز چكّه
 بختور: دئدى؛ بختور بيگ بيلورم كى او قاچاق قاتيلي هارادا گيزله ديسن
 آياز: داها هر كس اونى گورسه اينانماز كى او بير قاتيلدى
 بختور: نئجه؟!
 آياز: آراز او اوزده ن بو اوزده اولوب، اودونوب
 بختور: قاتيل قاتيلدى، آراز دونه دونميه اونى بير آدام اولدوره ن بيلير. تزه مامور بيلير كى اورو س فازا قين آراز اولدوروب.
 آياز: هاردا ن بيلير؟!
 بختور: دئدى؛ بيلير كى چيرونلاردان او غورلاندان پولى يارى با يارى آراز اينان بولوشميشوك.
 آياز: به بوسوزلرى نيه من گنت مه ميش منه دمدون
 بختور: نيه گره ك دئديم؟
 آياز: اوندا اونى آيرى بيريره، يولاردوق؟!
 بختور: هارايولاردون كى امنيه لرون الى چاتميدى؟

آياز: گنديب داشگسن ده گيز گنه ردي

بختور: اوردا جوزي خان وار

آياز: يولاردوق ساوالان اَتگينه نه بيليم مشگينه، موغانا

بختور: قوزوني اوزالونن قوردون آغزينا وورسن.

آياز: نئجه؟

بختور: موغان كي دولودي اوروسلارينان، مشگينده هابله اورداوني دوتسالار نيله مه ليوك

اوروسلار قوشوني هريري قومار ييب لار يولارين ها موسي قروقدى اوهريره گندسه ۵ يوز تومن باشينا جايزه قويوبلار، بوانون قورقوسي دي قورقوسي

آياز: اوندا اوز گيز گنديگي يتر هر يترده ن ياخچي دير

بختور: واگر دوتسالار نيليك؟!

آياز: بير يرتجي قوردالكرى اوسته قالار

بختور: اكر اولونجه كتك وورسالار نه اولار؟

آياز: اوندان هئچ سوز اشيده بيلمزك

بختور: اكر بدنن قيزارميش دميركن داغلا سالار؟

آياز: يعني اولار اوني بوجور اينجيده للر؟

بختور: بيم اوقازاق، دولت ماموري دويوردى؟ بيم دولت اوز انتقامين آلميا جاق

آياز: او كي اوروس قازاقين بيزلن اولدورمه دي

بختور: آخير كي اولدودردى؟

آياز: او مسجده مردومنان اولان دان، چكنلرين اوتوروب دوراندا بويانا سوزي دانشيقي عوض اولدى، اوداها چوخ سوزدن دانشمي

بختور: اوني دانشديران دانشديرار.

آياز: اكر داشي ديندير سه لر آرازي دا سوزه گتيره لار.

بختور: اكر آراز اوزي آشب دانشيب، دانشسا نئجه؟

آياز: اوندا اوزي اوزالينن قهرين قازار؟

بختور: اكر اوجون اوخيالار، اوره گين اله گتيره لر و هرسوزلوا گنده نيليك

آياز: قوي هرزاد لوا گندسين. بيزيم كي آياقميزي دوتميا جاق؟ دوتار؟

بختور: بيزيم كي قوتاز بيگون بوغدا انبارلارين اوتلاما قدا اليميز واريدي يا چوونلارين اوين چاپما قدا اليميز واريدي، اوندا نئجه

آياز: بختور بيگ چيغما دام دئارين قولاقى واري

بختور: قوتاز بيگ تزه ماموري دويوربدى كي انبارلار اوت ويرانى دوتا روس كونسولى مركزده هابي بدريق ساليب كي بيزيم قازاق افسرين

الدوروبلر،... يولارين هامى سين گودي لر، ۵ يوز تومن ده جايزه قويوبلار

آياز: گئجه يارسي كي گلدى اوزيلن سوزي آريا قويا روق

بختور: گل اول اوزوموزيلن آريا قويا ق

آياز: بختور بيگ سن باجاري قلى سان. ده گوره گ نيله مليوك

بختور: بير قليا ن چاغلا

آياز: يخشب، ده گورك نيله مليوك.

بختور: گر ك اوني اولدوره ك

آياز: امنيه نون مامورين؟

بختور: يوخ... گر ك او آج قوردى، قودورلا ماميش اولدوره ك

آياز: بختور بيگ نه ديورسن، بوسوزلری نه دی

بختور: دار آغاجين ايبي باشون اوسته دی

آياز: داها ايش گرک بوريايتيش ميه

بختور: کس سسينی.

آياز: نامرد چيلیک دی آدام اوز يولداشينا يارا ويرا

بختور: دار آغاجي نين ايبي بوينوندادی

آياز: هامی گره ک اولسون آنجاق گرک شرفين غيرتين اياقلاميا

بختور: شرف... غيرت

آياز: بلی شرف... غيرت

بختور: چوخ اوجادان گنتمه آياز، سنون شرف، غيرتيلن نه ايشون وار

آياز: من اغورچولوق ائيله ميشم... مردمی اينجيتميشم آنجاق دالدان دوستايارا ويرماميشام

بختور: به نيه منيم تفنگک چيم اولوبسان

آياز: من آيازام نه بير نا کيشی

بختور: به نجور آيدینی چکدون آپاردون کوشه نه کی آراز اونی گوگيله اولدوره

آياز: بو آرازی اولدورمگين فرقی واردی. آيدين منه اعتماد ايله مه ميشدی. آنجاق آرازينان من يولداشام اگر آيدين دا منلن بيرليگ ائله سیدی سلامات قيدردی

بختور: چرونلارين اوين چاپماق نئجه بيم من سنی يولگاميشديم چرونلارا اوون آپاريپ پول گتيره سن؟

آياز: اوونی آپاردیم پولی دا گتيرديم

بختور: آنجاق او اوونون پولی دويوردی

آياز: خيانت ائيله مک ميندار ايشدی

بختور: ايليکی آرواد اوشاقلاريمز آغلاندا امنيه لر بیزی الی باغلی نارين قلعيه آپاردیلار و بوتون اردبیل آرا آبريميز گنتدی، اليکی بير بير سوروتليه

سوروتليه دار آغاجی آلتينا چکديلر اوندا بو بلالر ميندار دئويور.

آياز: بختور بيگ منيم ده اياقیمی بو قضيه لره سن آچدون

بختور: اگر آرازی دو تولا بيزدن سوز ساخليا جاق؟ اگر او بيزيم يريميزه اولسیدی بیزی لوويرمزدی

آياز: ايند ينيجکک بيز اونون ها واسين ساخلا ميشوق، اوندان جان چيخار سوز چيخماز

بختور: اونی شکنجه و ره جکلر. بير قودوز قورد کیمی کی تليه دوشه

آياز: اودوزه ر آغزين آچماز.

بختور: اونو چون چوخ ياندير جی دير کی دوستاغدا تک قالا و بيز آرخين اوتوراق ائوميزده، چوخ آغیردی کی او يارالی قورد کیمی اوليا بيزده آرواد

اوشاقلاريمزنان ايستی کورسی ده اوتوراق قلپان پيله ک.

آياز: اوکی ياخشليغدان باشقا بيزدن بير شئی گورميوب

بختور: دوستا قدا امنيه لر دارايپين بوينونا يالاندا قورخوسوندان باغری چاتليا

آياز: دوز کيشی اولومدن قورخماز

بختور: اونی آلا دالار، پولونان آلا لار

آياز: نجور

بختور: اونا وعده ويرلر کی اگر بختور بيگينن آيازی لوويرسه گوردوگی جنایت لرده اونا آل تاپيلارداها دار آغاجی آلتنا گنتمز

آياز: نه بيليرسن کی آلانا

بختور: دندیم کی تزه مامور چوخ بوینی یوغوندی
آیاز: هاردان معلوم کی آراز اولارین وعده سینه آلمانا
بختور: آلمانار

آیاز: بيم عاقلی باشیندا چخیب
بختور: سودا بوغولان چورچوپه ال آتار
آیاز: بيم آرازی آلادا بیلرلر

بختور: بیر قوردی، بیر آدام اولدوره نی بیر اوغرونی راحت قارداشی علیه نه قورالار
آیاز: آنجاق بیز آرازی تانیق او چوخ معرفتی کیشی دیر.
بختور: معرفتی اولان کیشی بیرین قارانلقدا اولدورمز... بیرین دال سیندا گیزلنمز تا بیرین اولدورسون.

آیاز: من اوزوم بیرین قارانلقدا اولدورموشم
بختور: سنین چوخ ایستگین واردی
آیاز: بیز اوز ایستکلریمزه یتشدوک.

بختور: بو گنجده بیر ایستگین واردی، گرک اونی الدوره سن تا اوزون دیری قلاسان. بیزیم هر اوچوموز الی بو قانلاردا واردی، اگر اودیری قالسا بیزیم
هر اوچوموز دوتولاجیق، صاباح نارین قلعه ده بیز دار آغاجی قوراجاقلار، سیز ایکوزی اونون آلتینا چکه جکلر منی ده سیزون دالوزجاق
آیاز: بختور بیگ من سنین تفنگچوم منه کمک ائيله
بختور: اوشاقلارین سنن آرتیق کمک ایستیلر
آیاز: اوشاقلاریم

بختور: هله کی دیر یسن آژلاریندان اولیلر. اوشاقلاریوا ظلم ایلمه صاباح خیرداجا اوشاقلارین یتیم، آروادین ارسیز قالیب و جنازون داردان آسلا ناجاق
آیاز: الله شیطانا لعنت ایله سین... آیاز سن نیه.....

بختور: بش یوزتومن بیر خیر چین الینه یتشه جک کی بش شاهیا دیمز، آراز کی بوقورقیا باش اگملیدیر بس نیه او پول بیزه یتیش مسین؟ بيم بیزیم
اوشاقلاریمز نه گناه ایلیوبلر
آیاز: بیز دووز چوره ک یمیشوک

بختور: تاری... تاری... الله عاقیل وره نده سن هاردیدون؟

آیاز: بختور بیگ داها منیم عاقلم ایشله می
بختور: عاقیلی آدام هر نه کی خیرینه دی اونی گوره لر.
آیاز: قارداش قانی تو کمک ده اولسا

بختور: آرازی قانی تو کولوب، اونون قورقوسی بوجوردی

آیاز: آخشام کی گتتیم آرازی کومگه، پيله سخراندا اوچوق دئوارلارین بورونده آغاسی اولن لر کیمی دیزین قوجا خلیب اوتورموشدی. اول دندیم
سو یوخدان اولوب، گوزونده وورمیدی، دندیم آراز نجه سن؟ دندی؛ خیر اول، گلنده قوردلاردان قورخمادون؛ گرک..... قوردالیندن قورتاراق
اوداها تک سنه منه فیکیر اله میر داها من بیلیم نیلیم

بختور: اگر بیز اوز سیرمیزی اولنان باس دیر ماسوق امنیه لر بیزیم ده سراغمیزا گله جملر
آیاز: بس نیلیک؟

بختور: اونون اولوسی ۵ یوزه دیری واردی، ایکی یوزالی سی سنون، ایکی یوزالی سیده منیم
آیاز: اولدورمگنین گناهی پولیندان چوخدی.

بختور: انون گناهی امنیه لرین بوینونادی، دنی کی اونی اولدورور. بیز بوینونامنت قویوب ایشین بیر دفعه لیک گوروروک کی داها اینجی میه
او، دوتولسا فقط اروس قازاقین اولدودمک جرمینه اعدام اولمیا جاق. اونا گوره دیر کی گرک بیز اونی اولدورک

آياز:أوروس قازاني،آراز ايسته ديگي قيزين آبروسىلا اوينادى،اودى اولدى

بختور:ايندى ده آراز بيزيم آبرومزلان اوينير.

آياز:اگو بشش يوز تومن اونون اولدور مه گينه ويرمه سيديلر سنين سوزلريرى اينانارديم

بختور:ييم ايش سنون ضره ريودى

آياز:بعضى وقت آدام بيرينين قانيلان چولون سودان چيخاردى آنجاق بو پول بوغازيدان گتتمز

بختور:ابله كيشى،سن قارنووون چوره گينه محتاج سان،ايكى يوزالى تومن آز پول دُيور بو پول حالالدى

آياز:حالالدى؟!

بختور:عاقيلون اولسا بعلى

آياز:اوندا منيم عاقليم بوخدى

بختور:سن تفنگ چى سن.سين ايشين آدام اولدورمگدى

آياز:مردوم نئجه اولاردا بيله ديلر

بختور:مردوم...مردوم...،ايليكي بير آدام اولدورهُن اولدى مردوم سوينلر

آياز:اوندا گرّه ك منده اوكم

بختور:آياز،اوره كللى اول،اوتوزما

آياز:اگر آرازى ايكي يوزايله ساتام،نه بيليرسن كى سنى ساتميام؟ آخى آدامين هر وقت الى قيزدى هرزادين ساتار

بختور:من گوزوم دن آرتيق سنه اعتماديم وار

آياز:آراز!گوزى تكم منه اعتمادى واردى،دوزدى؟

بختور:منم كى سنى مجبور ائيليم آرازى اولدوره سن

آياز:اوندا اوك منيم پوليمى وير سورا.

بختور:سنون منه اعتمادون يوخدى؟

آياز:۵يوزتومن چوخ پولدى و اونى سنه ويره جكلر

بختور:دوزدى پولى من آلاجايم،يارسنيدا سنه ويره جيم

آياز:بوسوزلرى سندن اشيدهن دهن سورا،نجور سنه اينانيم

بختور:ييم سن منلن دوشمان ليقون واردى؟

آياز:۵يوزتومن چوخ پولدى

بختور:ايسديرسن كى ايشوندن قاباق پولوى ويره م،سنون عاقلون باشوندا چيخب

آياز:دوز ديورسن،باشيم گيجه كنير،گوزوم آچيخدى آنجاق هئچ يئرى گورميم

بختور:هاچانلان بوجور اولوبسان

آياز:او واقتدان كى دئدوم عاقيللى آدام هر نه كى خيرينه دير گوره ر.

بختور:منلن سن بو خيرده شزيكوك.هره ميز گر ك ايشين يارسين گوره ك

آياز:اوندا آرازى سن اولدور قالانين من گوروم.

بختور:اگر اونى من اولدورسم بير قيراندا سنه ويرمه م.ييم سن همان آدام دويوز سن ۵تومنه آدام اولدوروردون،يادوندا چيخسا منيم هله ده ياديمدادى

آياز:۵يوزتومن چوخ پولدى...اولار كى شيطانين اياقى آريا گلديه

بختور:يعنى ديورسن من سنون حاقووى ييه جگيم

آياز:الله بيلر

بختور: بورا باخ تفنگ چی یا ایکی یوزالی تومیلن سنون آغزوی باغلیاجیغام T یادا مجبورم سنی اولدورم
آیاز: سن منی اولدوره سن

بختور: سنده هابله آیاز، منده سنون حاقووی ویرمه سم گوزلریوی قان دوتا تفنگی منه طرف دوتارسان
آیاز: الله شیطانا لعنت ائله سین

بختور: اوندا قضیه نی بیلدون

آیاز: داها بودونیا دا بیرینه بئل باغلاماق اولماز؟

بختور: نه من سنین سیروی ییلورم سن ده منیم. بیز گره ک ایکیمز دالالانا ق؟

آیاز: دوز دیورسن بختور بیگ

بختور: الله ها شوکور کی عاقیلون باشوا گلدی. منی چوخ نیگران ائله میشدون

آیاز: بختور بیگ آرخاین اول

بختور: بالا بالا قورددا تاپیلار، ائلیکی سسین اشیدون قاپی دالیندا گیزلن منده اورتادا دورام. ایلیکی ایچری گلدی دالان اونی وور. گوزتله. گوللون هئچه
گتمه سین

آیاز: سورا نیلیک

بختور: سورا قاجیب امنیه لری چاغیروک کی گلیب گوره لر نعشی تفنگی نین یانینا دوشوب، دیروک، دیروک کی او ایستیردی بیزیده اولدورسون بیز
اوزوموزدن دیفاع ائلدوک

آیاز: الار بیزیم سوزوموزی اینانلار

بختور: اولار لاپ چالیب اوینالار، تزه مأموروندا درجه سینه بیرده نه اولدوز آرتار. بیزده اوز ئیرمیزی شیرین سالیب چالیپ چاپاروق

آیاز: یاخشی بیر تله قوروب سان بختور بیگ

بختور: هر زادین فیکریم ائله میشم

آیاز: بختور بیگ سن چوخ باجاریقلی سان

بختور: هیس... سس سالما

(صدای زوزه گرگ می آید و هردو هراسان)

بختور: آیاز سینه سی وئر

(آیاز نیز کئل گرگ زوزه می کشد و پشت در پنهان می شود، صدای در)

بختور: کیمنس

(دوباره صدای زوزه گرگ)

بختور: گل ایچری

(آراز آرام در را باز می کند و داخل می شود، مشکوک به اطراف نگاه می کند)

آراز: چو خداندی بیر بیریمیزی گورمیوک بختور بیگ...

بختور: خوش گلیب سن آراز گل ایره لی

(آراز زیر چشمی به اطراف نگاه می کند تفنگ را در دستش می فشارد برمی گردد و آیاز را می بیند، آیاز شلیک می کند، آراز نیز، آیاز می افتد آراز

زخمی برمی گردد بختور بیگ هراسان می خواهد بطرف اسلحه برود آراز شلیک می کند بختور بیگ نیز می افتد آراز نیم خیز و زخمی به اسلحه اش

تکیه می کند.)

